

аеробіки) та вмінь (організація розважальних, спортивних та культурних заходів, проведення походів, надання першої допомоги та інше) аніматора рекреаційно-туристської справи.

4. Визначено засади, які служать підґрунтям для успішної рекреаційно-оздоровчої діяльності, а саме: мотивації, активності, практичності, тривалості, індивідуалізації, рецесивності.

5. Обґрунтовано нагальну потребу підготовки кваліфікованих аніматорів для розв'язання проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності України.

Література:

1. Erdman L. Próba określenia profilu absolwenta wydziału turystyki i rekreacji AWF ze specjalizacją rekreacja. – AWF w Poznaniu, 1979. S. 135.
2. Fał T. Skuteczność polskiej szkoły w wychowaniu do rekreacji ruchowej // Zb. prac nauk. – AWF Wrocław, 1995. S. 60-63.
3. Łobożewicz T., Wolańska T. Rekreacja i turystyka w rodzinie. – PTNKF, Warszawa, 1994. S. 85.
4. Podstawy rekreacji i turystyki // pod redakcją Toczek-Werner S. – AWF we Wrocławiu, 2002. S. 150.
5. Siwińska J., Siwiński W. Współczesne wychowanie do turystyki i rekreacji // Zb. prac nauk. – Poznań, 1995. S. 56-60.

ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Тарас Маланюк

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ*

Постановка проблеми. Сучасний туристичний ринок вимагає якісного розвитку сфери послуг і туризму. Це вимагає застосування нових форм підготовки кадрів для туристської галузі. Реальну туристсько-краєзнавчу підготовку фахівців туризму здійснює Інституту туризму Прикарпатського університету імені Василя Стефаника де значна увага відводиться походам, подорожам, екскурсіям.

Отриманню якісних знань допомагає відвідування студентами унікальних об'єктів природно-заповідного фонду, пам'яток природи та історико-культурної спадщини, яких на території Івано-Франківської

області нараховується понад 3,5 тисячі [1]. Це дає можливість викладачам кафедр інституту засобами туризму і краєзнавства прищеплювати студентам любов до рідного краю, її давньої етнокультурної спадщини, багатств природи, формувати бережливе ставлення до унікальних, майже незмінених людиною куточків Європи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях, проведених вітчизняними науковцями оцінюється важлива роль краєзнавчо-туристської діяльності у здійсненні підготовки майбутніх фахівців для туристської галузі [2, 3].

Мета роботи. Розвиток креативних здібностей студентів інституту туризму в контексті потреб проведення краєзнавчо-туристської роботи.

Результати дослідження. В Інституті туризму і менеджменту здійснюється різнопланова підготовка майбутніх фахівців для туристської галузі, в тому числі і для потреб проведення краєзнавчо-туристської діяльності.

У зв'язку з цим в навчальному плані інституту передбачено ряд дисциплін туристсько-краєзнавчого спрямування. Серед них: «Туристські ресурси України», «Історико-культурні пам'ятки Прикарпаття», «Спортивний туризм», «Рекреаційні ресурси Карпатського регіону», «Основи екскурсознавства», «Основи музезнавства». Вивчаючи їх студенти знайомляться із визначними історико-культурними пам'ятками Карпатського краю, багатством природи, етнографічною мозаїкою. Використовуються найбільш популярні форми, туристсько-краєзнавчої роботи у студентському середовищі: туристські походи, подорожі, екскурсії.

На етапі підготовки маршруту мандрівки студенти отримують завдання збору інформації про район подорожі, який повинен скласти основу для проектування маршруту. З цією метою студентам рекомендується добре ознайомитися з краєзнавчою літературою по району подорожі, туристськими схемами довідниками. Як результат цієї творчої роботи учасники походу мають чітку уяву про район подорожі, його краєзнавчі об'єкти, рельєф, можливі перешкоди, зручний пункт початку і закінчення маршруту.

Розроблений план походу і графік руху по маршруту переноситься потім на сторінки маршрутного листа.

Після проведення походів підводяться підсумки, аналізується краєзнавчий матеріал, оформляється фотостенд про похід.

Найбільш популярними серед студентської молоді Інституту туризму є походи Чорногорою, Горганями, Покутсько-Буковинськими Карпатами.

Для ознайомлення мандрівників з туристсько-краєзнавчими ресурсами краю автором розроблені ряд пішохідних та велосипедних маршрутів, які подаються нижче.

Краєзнавчо-туристська робота з студентами передбачає виконання не лише дослідницьких завдань, а й вмінь цікаво, доступно, захоплено подавати здобуту інформацію. Для формування цих умінь студенти готують наукові повідомлення, виступи на практичних заняттях, науково-практичних конференціях. Виступаючи публічно, вони постійно поновлюють свої знання про природу, історію, економічний стан, видатних людей рідного краю. Вирішення цих завдань стало можливим за рахунок проведення зі студентами краєзнавчих екскурсій. Найбільш підготовлені студенти, які для поглиблення своїх знань навчалися на «Курсах екскурсоводів», створених на базі Інституту туризму, виступають в ролі екскурсовода. Вони знайомлять екскурсантів з історико-культурними та природними пам'ятками м. Івано-Франківська та Прикарпатського краю. Для цього вони використовують відповідну інформацію з книг, путівників, газет, журналів, вивчають експонати музеїв, розробляють сценарії, маршрути екскурсій. Зазвичай одну екскурсію проводять декілька студентів, розділивши її на підтеми.

Студентами розроблено декілька цікавих екскурсій по рідному краю. Серед них найбільшою популярністю користуються такі: «Польський слід в історії Станіславова», «Іван Франко та Прикарпаття», «Стежками Олекси Довбуша», «Галич – столиця Галицько-Волинської держави», «Літературне Прикарпаття».

Вивченню дисциплін туристсько-краєзнавчого напрямку допомагають створені навчально-методичні кабінети: «Історія та культура Прикарпаття», «Рекреаційні ресурси Івано-Франківщини – історія і сучасність».

Велосипедний маршрут

Скит Манявський. Манявський водоспад

Довжина маршруту – 135 км. Тривалість 3 дні.

Маршрут пролягає до унікальної пам'ятки архітектури XVII ст. Скиту Манявського, а також до однойменного водоспаду – найвищого в Карпатах.

Основні пункти на маршруті: смт. Богородчани, - Солотвин, - Скит Манявський, - водоспад Манявський – с.Битків – с.Пнів – м.Надвірна – м.Івано-Франківськ.

Пішохідні маршрути Пам'тками природи Яремче

Довжина маршруту – 11 км. Тривалість 1 день.

Нитка маршруту пролягає по відомих пам'ятках природи м. Яремче та його околиць. Знайомить з легендарним героєм Гуцульського краю Олексою Довбуша.

Основні пункти на маршруті: с.Ямна, - Скелі Довбуша, - стежка Довбуша, - камінь Довбуша, - водоспад Пробій, - вольєрне господарство, - водоспад Дівочі сльози.

Заповідними стежками Чорногори

Довжина маршруту – 29 км. Тривалість 2 дні.

Маршрут проходить по високогір'ю центральної частини Чорногори та знайомить нас з унікальними ландшафтами та урочищами Кізі Улоги і Гаджина.

Нитка маршруту проходить по території Карпатського національного парку і включає такі пункти: с. Бистрень – урочище Кізі Улоги - пол.Гаджина – криниця Довбуша – урочище Гаджина – г.Шпиці – г.Ребра – г.Бребенескул – г.Менчул – г.Піп Іван – г.Смотрич – г.Вухатий камінь – водоспад Мунчель – с.Дземброня.

Висновок. Отримані дані свідчать, що підготовка майбутніх фахівців туристської галузі не обмежується стінами навчального закладу. Колектив викладачів кафедри Туризму і краєзнавства у навчально-виховній діяльності звертає увагу на подальше збереження традиційних форм краєзнавчого навчання і виховання, а також займається пошуком нових, альтернативних.

Література:

- 1.Маланюк Т.З. Історико-архітектурні пам'ятки Івано-Франківщини як об'єкти туризму // Краєзнавець Прикарпаття. – 2004. – №4. – С. 58-62.
- 2.Федорченко В.К. Підготовка фахівців для сфери туризму: Теоретичні і методологічні аспекти. – К.: Вища школа., 2002. – 350 с.
- 3.Фоменко Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристської освіти. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 216 с.